

Hemşirelik Öğrencilerinin Bilimsel Etkinliklere Katılma Durumlarının Ve Bunu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Determination of The Nursing Student Participation in Scientific Activities and the Factors Affecting

Ozan Hüseyin KIZILDOĞAN¹, Ayla ÜNSAL²

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Kırşehir, Türkiye

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırşehir, Türkiye

Özet

Amaç: Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin bilimsel etkinliklere katılma durumlarının ve bunu etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören gönüllü 516 hemşirelik öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Veri toplamada, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ve bilimsel etkinliklere ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik hazırlanan bir soru formu kullanılmıştır. Veriler, IBM SPSS 23 paket programı kullanılarak sayı, yüzde, ortalama, ki-kare, one way ANOVA ve bağımsız gruplarda t testi analizleri ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun 18-23 yaş aralığında (%94.6), kadın (%67.6), bekar (%98.3), 1. sınıf (%32.4) olduğu, bölüme isteyerek geldiği (%82.2), akademik başarısının iyi (%42.1) ya da orta(%45.3) olduğu ve mezuniyet sonrası mesleğini icra etmek istediği (%70.7) saptanmıştır. Öğrencilerin %65.9'unun bilimsel etkinliklere katıldığı belirlenmiştir. Atılgan, öğrenci topluluklarına üye olmayan, öğrenci topluluklarının etkinliklerine her zaman katılan, onları çok fazla destekleyen, bilimsel etkinlikleri yeterli bulan, etkinliklerden haberdar olan, bilimsel etkinliklerin yapılacağını hocalarından duyan ve etkinliklere kendi isteği ile katılan öğrencilerin diğer öğrencilere göre bilimsel etkinliklere daha çok katıldığı saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin yarısından fazlasının bilimsel etkinliklere katıldığı saptanmıştır. Öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin ve bilimsel etkinliklere ilişkin düşüncelerinin onların bilimsel etkinliklere katılımını etkilediği saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, bilimsel etkinlik, hemşirelik öğrencisi

Abstract:

Objective: This research was carried out to analyze the factors that influence the rate of participation of nursing students at scientific events.

Material and Method: The research was carried out using the method of complimentary extrapolation. The study sampling was composed of 516 volunteer nursing students a state University. The data was collected using a survey that considered the socio-demographic characteristics of the students. The results of the study were obtained in a computer environment using percentages, averages, ki-square, the one way ANOVA and in independent settings with the t test.

Results: Of the students' participant in the survey: the majority is between 18 and 23 years of age (94.6%). 67.6% are females, 98.3% are single, 32.4% are in the first year, 82.2% chose the faculty, the 42.1% is a good academic results and 45.3% has average scores, 70.7% want to practice in the field after graduation. 65.9% of the students participate in scientific events. It has been established that the most impressive students, that are not part of the student groups, those who are part of these groups always participate at events, that they are very much supportive of these events, that they frequently find scientific events, that they are aware of these events, that they become aware of these scientific events from their teacher and that they voluntarily participate at scientific events in comparison to the other students they have a greater participation at scientific events.

Conclusion: It has been established that not enough students participate at scientific events. It has been ascertained that some socio-demographic features and prejudices regarding the scientific events.

Key words: Nursing, efficiency, nursing students

© 2021 Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. Tüm Hakları Saklıdır.

1. Giriş

İçinde bulunulan bilgi çağında bilim ve teknolojinin gelişimi, giderek nitelikli insan gücüne olan gereksinimi arttırmaktadır. Bu durum, günümüz insanının kendini iyi tanıyan, bireysel ve toplumsal gelişmeye önem veren, düşünen, sorgulayan, araştıran, akılcı kararlar alan ve eleştirel düşünme gücüne sahip bir birey olmasını gerektirmektedir (Öztürk ve Ulusoy, 2008). Bu profildeki bireyleri ülkemize ancak

üniversiteler kazandırabilir. Üniversitelerin sadece mesleki alana yönelik öğretim yapan kurumlar olmaması bunun yanı sıra eğitim gören öğrencilerin sosyal yönlerini geliştirme ve öğrencilerine bireysel olarak farklı konularda uygulamaya dayalı beceriler kazandırma misyonu taşıyan kurumlar olması öngörülmektedir (Büküşoğlu, 2005; Sarier, 2016). Bir üniversitenin asıl işlevi, araştırmalar yaparak özgün bilgi üretmek, kendi yöntemleri ve ürünleriyle bilgi üretebilecek ve sorun çözebilecek sorgulayıcı ve yaratıcı insan gücü yetiştirmek, nihayet hem ürettiği özgün bilgiyi hem de yetiştirdiği insan gücünü kendi toplumunun ve elbette insanlığın hizmetine sunmaktır (Kara, Duman, Sevim, ve Yıldırım, 2014). Üniversite, işlevini ders programında yer alan derslerle yerine getirir. Ayrıca bu derslerin dışında üniversitenin kendisinin ve öğrenci topluluklarının düzenlediği bilimsel etkinliklerde bu işlevin sağlanmasına yardımcı olur. Ders dışı bilimsel etkinlikler; öğrencilerin akademik başarılarının artmasına, deneyimlerinin zenginleşmesine, becerilerinin geliştirmesine, stresle baş etmelerine, kişisel gelişimlerine ve mezuniyet sonrası kariyer planlamalarına yardımcı olması nedeniyle de çok önemlidir (Demirel ve Harmandar, 2009; Çoruh ve Karaküçük, 2014; Eskici ve Aktaş, 2014, Kutlu, 2019). Üniversitelerin ders programı dışındaki etkinlikleri; üniversite yönetiminin tutumu, üniversitenin olanakları, öğretmenlerin nitelik ve nicelik olarak yeterliliği, ailelerin ve çevrenin tutumu ve desteği, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir (Eskici ve Aktaş, 2014). Üniversitelerin ders programı dışında gerçekleştirdiği etkinliklerin etkin ve verimli olabilmesi için bu etkinliklerin neler olduğu, neleri kapsadığı konusunda yeterince reklam verilmesi, duyurulması ve öğrencilerin katılımının en üst düzeye çıkarılabilmesi gerekmektedir (Sarier, 2016; Eskici ve Aktaş, 2014). Öğrencilerin kurumlarında yapılan bilimsel etkinliklere katılması aynı zamanda öğrenim gördüğü üniversitenin kampüsünün gelişmiş olmasına, bilimsel etkinlik yapılacak yeterli alanın olmasına dolayısıyla üniversitenin bu yöndeki alt yapı olanaklarının iyi olmasına ve öğrenci topluluklarının bu yönde desteklenmesine bağlıdır (Kutlu, 2019).

Üniversitede okuyan hemşirelik öğrencileri, sürekli değişen ve gelişen sağlık sektörünün bir parçası olmaya aday kişilerdir. Değişen ve yenileşen sağlık hizmetleriyle bakıma kanıt oluşturmak, hasta güvenliğini sağlamak, uygulamaları kanıta temellendirmek ve bunların sonucunda bakımın klinik sonuçlarına odaklanmak gibi unsurlara daha fazla önem verilmektedir. Sağlık hizmetlerindeki dinamizmi yakalamak için hemşirelerin kendilerini sürekli yenilemeleri gerekmektedir (Jasper, 2005). Bu manada hemşirelerin bu anlayışı öğrencilik yıllarından itibaren benimsemeleri ve o yıllardan itibaren bilimsel etkinliklere katılmaları oldukça önemlidir.

Türkiye'deki okullarda ders programı dışında yapılan etkinliklere yönelik çalışmalar incelendiğinde; genellikle ilk ve ortaöğretime odaklanıldığı üniversitelerde yapılan çalışmaların yok denecek kadar az olduğu görülmüştür (Al-Ansari vd., 2016; Özşaker, 2012).

Bu araştırma, belirtilen görüşler doğrultusunda hemşirelik öğrencilerinin bilimsel etkinliklere katılma durumlarının ve bunu etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

2. Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, İç Anadolu bölgesinde bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı bölümde hem normal öğretim hem de ikinci öğretim programı bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini, sözü edilen bölümde okuyan 850 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçim yöntemine gidilmemiş evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Verilerin toplandığı zaman sınıfta olan, araştırmaya katılmaya gönüllü 516 (%60) hemşirelik öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmada 25 sorudan oluşan bir soru formu kullanılmıştır. Soru formu literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmış, uzman görüşü alınmamıştır (Eskici ve Aktaş 2014; Kara vd. 2014; Kutlu, 2019; Özdil, Özcan, Muz ve Turaç, 2019; Yılmaz, İflazoğlu, ve Yılmaz, 2020). İki bölümden oluşan soru formunun ilk bölümünde öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini sorgulayan 9 soru, ikinci bölümde ise öğrencilerin bilimsel etkinliklere ilişkin düşüncelerini sorgulayan 14 soru yer almıştır. Sosyo-demografik özelliklere ilişkin sorular arasında öğrencilere akademik becerilerini ve atılganlık düzeylerini kendilerinin değerlendirilmesi istenmiştir. Araştırmacılar her bir sınıfa gidip katılımcılarla yüz yüze görüşerek soru formunu uygulamıştır. Katılımcılar, öz bildirim yöntemi ile soru formunu doldurmuşlardır. Tam doldurulmayan formlar çalışma dışı bırakılmıştır. Veriler IBM SPSS 23 (Statistical package for the social sciences-Demo Version 23 Chicago, IL, USA) paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede sayı, yüzde, ortalama, ki-kare, one way ANOVA ve bağımsız gruplarda t testi analizleri ile yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk testi ile incelenmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Soru formu içerisinde yer alan birkaç klasik sorunun değerlendirilmesi ise elde çetele usulü gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya başlamadan öncesi hemşirelik bölüm başkanlığından yazılı ve sözlü izin alınmıştır. Öğrencilere soru formu uygulamadan önce öğrencilere bireysel olarak çalışmanın amacı, anketi doldurma süresi, çalışmaya katılmanın gönüllük esasına dayandığı, katılımlarını herhangi bir noktada sonlandırabilecekleri, verdikleri bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı, anketlere isim yazmanın gerekli olmadığı gibi

açıklamalar yapıp varsa soruları yanıtladıktan sonra çalışmaya katılımları konusunda sözel onamları alınmıştır.

3. Bulgular

Öğrencilerin %94.6'sı 18-23 yaş aralığında, %67.6'sı kadın, %98.3'ünün bekar, %32.4'ü 1. sınıf ve %58.7'sinin normal öğretim öğrencisi olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %82.2'si bölüme isteyerek geldiğini, %87.4'ü akademik başarısını orta ya da iyi olarak nitelendirdiğini %76.9'u kısmen atılgan olduğunu ve %70.7'si mezuniyet sonrası mesleğini icra etmeyi düşündüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, okudukları sınıf, öğrenim şekli, bölüme isteyerek gelme, akademik başarı seviyesi ve mezuniyet sonrası hedef ile bilimsel etkinliklere katılma durumları arasında herhangi bir anlamlılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Sadece öğrencilerinin atılganlık düzeyleri ile bilimsel etkinliklere katılma durumu arasında ileri düzeyde anlamlılık saptanmıştır ($p<0,001$). Bu anlamlılığın bilimsel etkinliklere bazen ve her zaman katılan çok atılgan (%71.5) olan gruptan kaynaklandığı görülmüştür.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Bilimsel Etkinliklere Katılma Durumlarının Karşılaştırılması (n=516)

Tanıtıcı Özellikler	n (%)	Bilimsel Etkinliklere Katılma Durumu						TEST p
		Katılıyor		Bazen katılıyor		Katılmıyor		
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Yaş								
18-20yaş	244 (47.3)	29	11.9	131	53.7	84	34.4	$X^2=5.976$
21-23 yaş	244 (47.3)	36	14.8	124	50.8	84	34.4	.201
24 yaş ve üzeri	28 (5.4)	8	28.6	12	42.9	8	28.6	
Cinsiyet								
Kadın	349 (67.6)	29	17.4	89	53.3	49	29.3	$X^2=3.567$
Erkek	167 (32.4)	44	12.6	178	51.0	127	36.4	.168
Medeni Durumu								
Bekar	507 (98.3)	72	14.2	262	51.7	173	34.1	$t=.288$
Evli	9 (1.7)	1	11.1	5	55.6	3	33.3	.773
Sınıf								
1.Sınıf	167 (32.4)	25	15.0	90	53.9	52	31.1	$X^2=6.786$
2.sınıf	95 (18.4)	11	11.6	52	54.7	32	33.7	.341

3.sınıf	151 (29.3)	16	10.6	78	51.7	57	37.7	
4.sınıf	103 (20.0)	21	20.4	47	45.6	35	34.0	
Öğrenim Şekli								
Normal Öğretim	303 (58.7)	39	12.9	160	52.8	104	34.3	X ² =1.014
İkinci Öğretim	213 (41.3)	34	16.0	107	50.2	72	33.8	.602
Bölüme İsteyerek Gelme Durumu								
İsteyerek gelenler	424 (82.2)	60	14.2	223	52.6	141	33.3	X ² =.840
İstemeyerek gelenler	92 (17.8)	13	14.1	44	47.8	35	38.0	.657
Akademik Başarı Seviyesi								
Kötü	22 (4.3)	3	13.6	9	40.9	10	45.5	F=2.587
Orta	234 (45.3)	29	12.4	121	51.7	84	35.9	.076
İyi	217 (42.1)	29	13.4	116	53.5	72	33.2	
Çok iyi	43 (8.3)	12	27.9	21	48.8	10	23.3	
Atılganlık Düzeyi								
Hiç atılgan değil	21 (4.1)	4	19.0	3	14.3	14	66.7	F=7.961
Kısmen atılgan	397 (76.9)	42	10.6	221	55.7	134	33.8	.000
Çok atılgan	98 (19.0)	27	27.6	43	43.9	28	28.6	
Mezuniyet Sonrası Hedef								
Mesleğimi icra etmeyi istiyor	365 (70.7)	48	13.2	188	51.5	129	35.3	
Akademisyen olmayı istiyor	112 (21.7)	19	17.0	61	54.5	32	28.6	F=.433
Bölüm değiştirmeyi istiyor	29 (5.6)	4	13.8	12	41.4	13	44.8	.649
Mesleği icra etmek istemiyor	10 (1.9)	2	20.0	6	60.0	2	2.0	

X²: Ki-kare, t: Bağımsız grupta t testi, F: One way ANOVA

Bilimsel etkinliklere bazen ya da her zaman katılan öğrencilere bakıldığında; 24 yaş ve üzeri (%71.5), kadın (%70.7), bekar (%65.9), 1.sınıf (%68.9), ikinci öğretim okuyan (%66.2), bölüme isteyerek gelen (%66,8), akademik başarısı çok iyi (%76,7) olanların, mezuniyet sonrası akademisyen olmak (%71,5) ve mesleğini icra etmek (%64,7) isteyenlerin diğer gruptakilere göre bilimsel etkinliklere daha çok katıldığı saptanmıştır (Tablo 1).

Öğrencilerin %72.7'sinin herhangi bir öğrenci topluluğuna üye olmadığı, %36.6'sının öğrenci topluluklarının bilimsel etkinliklerine katıldığı, %57.4'ünün (kısmen+çok) bu etkinlikleri desteklediği

belirlenmiştir. Öğrencilerin %65.9'unun bilimsel etkinliklere katıldığı, %65.3'ünün etkinlikleri genellikle yeterli bulduğu, %49.6'sının etkinliklere denk gelirse katıldığı, %85'inin bu etkinliklerden haberdar olduğu, %75.2'sinin hocalarının etkinlikleri kendilerine duyurduğu ve %61'inin bilimsel etkinliklere kendi isteği ile katıldığı görülmüştür. Öğrencilerin herhangi bir öğrenci topluluğuna üye olma ve bu etkinliklere katılımı, bilimsel etkinliklerden haberdar olma ve etkinliklere katılma nedeni ile bilimsel etkinliklere katılma durumu arasında ileri derecede anlamlılık saptanmıştır ($p < 0,001$). Öğrencilerin öğrenci topluluklarının etkinliklerini destekleme, bilimsel etkinlikleri yeterli bulma ve bilimsel etkinliklere katılma sıklığı ile bilimsel etkinliklere katılma durumu arasında anlamlılık bulunmuştur ($p < 0,01$) (Tablo 2).

Öğrenciler bilimsel etkinliklere katılmama nedenleri olarak zamanım yok (%69.3), gerek duymuyorum (%47.7), ileriye yönelik kariyer hedeflerim yok (%27.8), zaman kaybı olduğunu düşünüyorum (%18.7) ve ders çalıştığım için katılmak istemiyorum (%14.2) şeklinde gerekçeler sunmuşlardır.

Öğrencilere katılmayı düşündükleri bilimsel etkinliklerin türü sorulduğunda; ilgisini çeken (%59.5), kendi alanındaki (%17.6), her türlü (%15.1) bilimsel etkinlik şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu soruya etkinliklere katılmayı düşünmüyorum diyenlerin %7.8 olduğu saptanmıştır.

Öğrenciler; bilimsel etkinlikler alanımızda yapılırsa (%27.5), etkinlik hakkında daha fazla bilgi verilirse (%11.8), etkinliklerin reklam afişleri dikkat çekici bir şekilde tasarlanırsa (%5.4), sürekli farklı konularda yapılırsa ve sayısı arttırılırsa (%4.8), etkinlikler içerisinde eğlenceler olursa (%4.4), hocalar etkinliklerin yararları hakkında bilgi verirse (%3.8), konuşmacılar bilinen kişilerden olursa (%3.6), etkinlikler ders saatlerine göre ayarlanırsa (%3.2), zorunlu tutulmak yerine teşvik edilirse (%3.1), etkinlik sonrasında katılım/sertifika belgesi verilirse (%2.5) ve etkinlikler şehir dışında olursa (%1.9) daha çok ilgimizi çeker şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Nedeni	315 (61.0)	57	18.1	174	55.2	84	26.7	
Kendi istediği için	90 (17.4)	5	5.6	36	40.0	49	54.4	F=9.750
Hoca zorunlu tuttuğu için	72 (14.0)	7	9.7	37	51.4	28	38.9	.000
Boş zaman değerlendirmek için	39 (7.6)	4	10.3	20	51.3	15	38.5	

*Yüzdeler n=340 üzerinden alınmıştır. X²: Ki-kare, F: One way ANOVA

4. Tartışma

Bu çalışmada 24 yaş ve üzeri, kadın, bekar, 1.sınıf, ikinci öğretim okuyan, bölüme isteyerek gelen, akademik başarısı yüksek olanların diğer gruplardakilere göre bilimsel etkinliklere daha çok katıldığı saptanmıştır. İleri yaştaki öğrencilerin daha küçük yaştaki arkadaşlarına göre bilimsel etkinliklere daha çok katılması bilinç düzeylerinin daha yüksek olması ile ilişkilendirilebilir. Bu çalışmada olduğu gibi Çoruh ve Karaküçük (2014) yaptığı çalışmada da kızların erkeklere göre daha fazla ders dışı etkinliklere katıldığı ve erkeklerin kadınlara nazaran boş zamanlarını değerlendirme konusuna pek ilgi duymadıkları görülmüştür. Bu araştırmadaki bekar olan öğrencilerin evlilere göre boş zamanlarının daha çok olmasından dolayı bilimsel etkinliklere daha fazla zaman ayırması beklenen bir sonuçtur. Bu çalışmada birinci sınıfların diğerlerine göre bilimsel etkinliklere katılma düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bunun tam tersi olarak Özdil vd. (2019) (%82.6) ve Yılmaz vd. (2020) (%80.7) son sınıf hemşirelik öğrencilerinin bilimsel etkinliğe katılımlarının oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Sınıf ilerledikçe yaşın büyümesi, bakış açısının genişlemesi, bilinç düzeyinin ve kendini geliştirme isteğinin artması gibi pek çok nedenle bilimsel etkinliklere katılımın yüksek olması beklenir. Buna rağmen bu çalışmadaki birinci sınıf öğrencileri üniversiteyi yeni kazanmış olmanın verdiği heves ve öğrenme isteği ile diğer sınıftaki öğrencilere göre çok az düzeyde bilimsel etkinliklere daha fazla katılıyor olabilir. Ayrıca bu durumu, örneklemdeki birinci sınıf öğrencilerin sayısının diğer sınıftaki öğrencilere göre daha fazla sayıda olması da etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Bilimsel etkinliklerin çoğunun gündüz yapılması ve normal öğretim programında okuyan öğrencilerin de o saatlerde genellikle derslerinin olması onların ikinci öğretim programındaki öğrencilere göre daha az bilimsel etkinliklere katılmasını sağlıyor olabilir. Bu çalışmadakine benzer şekilde Yangın ve Kırca (2013), Görgeç ve Bingöl (2016), yaptıkları çalışmalarda da çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun hemşirelik bölümüne isteyerek geldiği görülmüştür. Hemşirelik her geçen gün toplum tarafından daha çok istenen bir meslek olmaya devam etmektedir. Sadece hemşirelik değil hangi meslek olursa olsun öğrenci, o mesleğe isteyerek gidiyorsa o meslekte ve özel hayatında kendini geliştirmek

isteyecektir. Bu doğrultuda bölümünü isteyerek gelenlerin istemeyerek gelenlere göre bilimsel etkinliklere daha fazla katılması doğal bir sonuçtur. Çalışmada akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin bilimsel etkinliklere daha çok katıldığı saptanmıştır. Başka çalışmalarda da bilimsel etkinliklere katılımın akademik başarı ile olumlu şekilde ilişkilendirildiği görülmüştür (Miller, Melnick, Barnes, Farrel ve Sabo, 2005; Baker, 2008). Ayrıca Öksüz ve Özmaden (2016) ve Sarier'in (2016) çalışmalarında boş zaman faaliyetlerine katılımın akademik başarıyı arttırdığı bulunmuştur. Bu doğrultuda akademik başarı düşük olan öğrencilerin özellikle bilimsel etkinliklere katılımı konusunda desteklenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin çoğu mezuniyet sonrası mesleğini icra etmek ve akademisyen olmak istediklerini belirtmişlerdir. Şahin, Zoraloğlu ve Şahin (2011) yaptığı çalışmada da öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun mezuniyet sonrasında akademisyen olmayı hedefledikleri görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada öğrencilerin mezuniyet sonrası hedefleri incelendiğinde çoğunluğunun kendi işini yapmak istediği görülmüştür (Kuzu, Bayramova, Korkmaz ve Taşdemir 2013). Bu araştırmada akademisyen ve mesleğini icra etmek isteyen öğrencilerin bilimsel etkinliklere katılma durumlarının oldukça yüksek olması Kaysi, Aydemir, ve Yavuz (2019)'un yaptığı çalışmanın bulgusu ile benzer niteliktedir. Sözü edilen çalışmada öğrencilerin kendi mesleklerini icra edip mesleğini en iyi şekilde uygulayarak yaptığı işte en iyisi olmak gibi hedeflerinin olduğu görülmüştür (Kaysi vd, 2019). Akademisyen olma isteği insanda kendini geliştirme, alanında uzmanlaşma, araştırma yapma ve daha fazlasını öğrenme gibi durumlardan zevk alma faktörlerini içerisinde barındırmaktadır. Bu durumda öğrencilik yıllarından akademisyen olmayı isteyen bireylerin bilimsel etkinliklere katılımının yüksek olması doğaldır.

Çalışmada kısmen ve çok atılgan olanların bilimsel etkinliklere daha fazla katıldığı görülmüştür. Atılganlık başkalarını küçük görmeden, onların haklarını yadsımadan kişinin kendi haklarını koruyabilme yolu olarak tanımlanmaktadır (Voltan, 1980). Hemşirelik eğitiminde atılganlık ve problem çözme, öğrencilerde geliştirilmesi gereken özelliklerdendir. Farklı eğitim yöntemleri ile hemşire adaylarına bu özellikler kazandırılır (Bayat, Tosun, Erdem, Avcı ve Seviğ, 2015). Atılgan olan öğrencilerin boş zamanlarını hem bilimsel hem de sosyal etkinliklerle değerlendirmesi beklenen bir sonuçtur.

Bu çalışmadaki öğrencilerin çoğunun öğrenci topluluklarına üye olmadığı ve öğrenci topluluğu etkinliklerine katılmadığı görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir (Köse 2013; Yangın ve Kırca, 2013; Görgeç ve Bingöl 2016; Kutlu, 2019). Öğrenci topluluklarının amacı; öğrencilerin ilgi duydukları alanda yeteneklerini geliştirmeleri, boş zamanlarını verimli bir şekilde

kullanmaları, bir kulübün üyesi olarak görev ve sorumluluklarını bilmeleri ve yerine getirmeleri, demokratik tutum ve davranış kazanmaları, çevreye ve topluma hizmet etmeleri, sosyalleşmeleri, grubun parçası olma, başarıma, kişilik gelişimi, kendini gerçekleştirme gibi duyguları yaşamalarına yardımcı olmak ve sınıf içi çalışmaları desteklemektir. Aynı zamanda öğrencilerin boş zamanlarını faydalı aktivitelere ayırmaları riskli gruplara kayma ihtimallerini de azaltmakta, sağlık açısından çok zararlı olan sigara, alkol vb. gibi bir takım kötü alışkanlıkları edinmelerinden onları korumakta, fiziksel ve mental sağlıklarını en üst düzeyde tutmalarına yardımcı olmaktadır (Büküşoğlu ve Bayturan, 2005; Köse, 2013; Çoruh ve Karaküçük, 2014; Bursalı ve Aksel, 2016; Kutlu, 2019). Bunun sonucunda öğrencilerin, öğrenci topluluklarının ve yaptığı bilimsel/sosyal etkinliklerin onların kişisel gelişimi ve kariyerlerine kadar önemli olduğu hakkında farkındalık oluşturacak şekilde bilgi sahibi olmadıkları söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin, öğrenci toplulukları hakkında yeterince bilgi sahibi olmamaları ve fazla ciddiye almamaları da üyeliğin ve etkinliklere katılımın daha az olmasının sebeplerinden bazıları olabilir.

Bu çalışmada öğrencilerin çoğu yapılan bilimsel etkinlikleri yeterli bulmasına rağmen bunlara denk gelirse katıldığını belirtmiştir. Konu ile ilgili çalışmalarda da benzer sonuçlar bulunmuştur (Akın ve Ege, 2008; Ünsal, Karakurt ve Tanrıverdi, 2014; Al-Ansari vd., 2016; Görgeç ve Bingöl, 2016). Öğrencilerin çoğunun etkinliklerden haberdar olması, bunları hocalarının kendilerine duyurması ve kendi istekleri ile etkinliklere katılmaları sevindirici bir sonuçtur. Yapılan çalışmalar öğrencilerin bilimsel etkinlikleri arkadaşlarından, hocalarından, bölüm panolarından, üniversitenin web sayfasından, afişlerden, sosyal medyadan haberdar olduklarını göstermiştir. Bu çalışmada olduğu gibi benzer çalışmalarda da bir kısım öğrencinin yapılan bilimsel etkinliklerden hiç haberdar olmadıkları da saptanmıştır (Lapa ve Ardahan, 2009; Ünsal vd., 2014; Bursalı ve Aksel, 2016). Bu durum biraz da öğrencinin bu konudaki farkındalığı ve algısının düşük olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu çalışmada olduğu gibi ki İmamoğlu, ve Taşmektepligil'in (2011) çalışmasında da öğrencilerin çoğunlukla kendi istekleriyle, sosyal çevre ve hocaların katılımı zorunlu tutması nedeniyle bilimsel etkinliklere katıldıkları görülmüştür.

Bu çalışmada öğrencilerin öğrenci topluluklarına ve bilimsel etkinliklere ilişkin düşüncelerinin bilimsel etkinliklere katılma durumlarını etkilediği saptanmıştır. Öğrenci topluluklarının etkinliklerine her zaman katılan, topluluk etkinliklerini çok destekleyen, bilimsel etkinliğe ayda bir katılan, bilimsel etkinlikleri çok yeterli bulan, hocaları sürekli bilimsel etkinliklerden bahseden ve etkinliklerden haberdar olanların bilimsel etkinliklere daha çok katılması beklenen bir sonuçtur. Ancak öğrenci topluluğuna üye olmayanların

olanlara göre daha fazla bilimsel etkinliğe katılması ilginç bulunmuştur. Bu sonucun böyle çıkması, üye olmayanların sayısının üye olanların iki katı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışmada öğrenciler, bilimsel etkinliklere yeterince zamanlarının ve kariyer hedeflerinin olmaması, gerek duymama zaman kaybı, ders çalışması gerektiği gibi nedenlerle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Buna benzer şekilde Lapa ve Ardahan'ın (2009) çalışmasında da öğrencilerin bilimsel etkinliklere derslerin yoğunluğu, etkinliklerin günlerinin ve saatlerinin öğrenciye uymaması ve etkinliklerin ders saatleriyle çakışması nedeniyle katılmadıkları görülmüştür. Demirel ve Harmandar'ın (2009) çalışmasında da öğrenciler etkinliklere en fazla ilgi eksikliği nedeniyle katılmamışlardır. Bazen öğrenciler sosyoekonomik durumun yetersizliği nedeniyle de bilimsel etkinliklere katılamayabilir.

Öğrencilerin ilgisini çeken, kendi alanındaki etkinliklere katılmayı düşünmesi doğal bir sonuç olmakla birlikte %7.8'inin ilerisi için etkinliklere katılmayı düşünmüyorum bulgusu dikkat çekicidir. Çalışmadaki öğrencilerin %34.1'i bilimsel etkinliğe katılmadığını, ileride de %7.8'i katılmayı düşünmediğini belirtmiştir. Bu durum, yapılan bu çalışmanın öğrencilerde hemen konu ile ilgili farkındalık oluşturduğunu ve bilimsel etkinliklere katılımın zaman içerisinde artma göstereceğini ortaya koymaktadır.

Çalışmadaki öğrencilerin ilgisini daha çok çekebilmesi için bilimsel etkinliklerin; alanlarıyla ilgili konularda yapılması, dikkat çekici reklam afişler ve hocaları aracılığı ile duyurulması, etkinlikler içerisinde eğlencelerin olması, katılım zorunluluğunun olmaması, uygun olduğu sürece etkinlik sonrası katılım/sertifika belgesi verilmesi ve bazılarının şehir dışında gerçekleşmesi gibi olanaklarda olması gerekmektedir. Öğrencilerin ders dışındaki bilimsel etkinliklerin düzenli, sistemli, planlı bir şekilde belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi katılım açısından oldukça önemlidir.

Çalışmadan elde edilen bulgular, araştırmanın örneklemini ile sınırlıdır. Araştırma, araştırmanın yapıldığı kurumun hemşirelik bölümü öğrencilerine genellenebilir.

Sonuç olarak, öğrencilerin pek çok nedenden dolayı bilimsel etkinliklere katılımının istendik düzeyde olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin ilgisini çeken ve kendi alanlarıyla ilgili bilimsel etkinliklere daha çok katılmak istedikleri belirlenmiştir. Bunun dışında pek çok faktörün öğrencilerin bilimsel etkinliklere katılımını etkilediği saptanmıştır. Öğrencilerin bilimsel etkinliklere katılımlarını arttırmada; öğrencilere öğrenci toplulukları ve faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi verilerek katılımlarının teşvik edilmesi, öğrenci topluluklarının hocalar tarafından desteklenmesi, derslerde bilimsel etkinliklerin gerekliliğinden daha fazla bahsedilmesi, ders programının öğrenciye boş zaman yaratacak şekilde ayarlanması, ders dışı bilimsel

etkinliklerin öğrencilerin ders saatlerine göre ayarlanması, periyodik olarak öğrencilerin ne tür etkinlikler istediğine dair anketler yapılarak çoğunluğun isteğine göre etkinlikler yapılması önerilebilir.

Bu sonuçlar ışığında öğrencilerin kendi ve mesleki gelişimlerini arttırmaları adına bilimsel etkinliklere katılımlarının özendirilmesi gerekmektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçların üniversite yönetimlerine iletilerek öğrencilerin bilimsel etkinlikler konusunda daha fazla farkındalık kazanmaları ve etkinliklere katılımlarının artırılması sağlanabilir.

Kaynaklar

- Akın, B., ve Ege, E. (2008). Hemşirelik lisans programlarında araştırma eğitimi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12, 60-69.
- Al-Ansar, A., Al-Harbi, F., AbdelAziz, W., AbdelSalam, M., El Tantawi, M. M., ve El Refae, I. (2016). Factors affecting student participation in extra-curricular activities: A comparison between two Middle Eastern dental schools. The Saudi Dental Journal, 28 (1), 36-43.
- Aybek, A., İmamoğlu, O., ve Taşmektepligil, M. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2 (2), 51-59.
- Baker, C. N. (2008). Under-represented college students and extra curricular involvement: The effects of various student organizations on academic performance, Social Psychology of Education, 11 (3), 273-298.
- Bayat, M., Tosun, Ö., Erdem, E., Avcı, Ö., Seviğ, Ü. (2015). Farklı eğitim yöntemleri uygulanan iki sağlık yüksekokulunda hemşirelik öğrencilerinin problem çözme ve atılganlık düzeyleri. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3 (1), 51-59.
- Bursalı, Y. M. ve Aksel, İ. (2016). Sosyal girişimciliğin genç aktörleri: üniversite öğrenci toplulukları örneği. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17 (37), 85-101.
- Büküşoğlu, N. ve Bayturan, A. F. (2005). Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü. Ege Tıp Dergisi, 44(3), 173-177.
- Çoruh, Y., ve Karaküçük, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımını etkileyen faktörler. International Journal of Sport Culture and Science, 2 (Özel Sayı 1), 854-862.

- Demirel, M. ve Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 838-846.
- Eskici, M. ve Aktaş, R. (2014). Üniversite öğrencilerinin öğrenci kulüplerine yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 2 (1), 31-40.
- Görgeç, Ö., ve Bingöl, G. (2016). Amasya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 116-122.
- Jasper, M. (2005). Editorial. New nursing roles-implications for nursing management. *Journal of Nursing Management*, 13 (2), 93-96.
- Kara, N., Duman, M., Sevim, N. ve Yıldırım S. (2014). Araştırma görevlilerinin bilim ve bilimsel etkinliklere ilişkin algılarının karşılaştırmalı analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 43-66.
- Kaysi, F., Aydemir, E., Yavuz, M. (2019). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin mezuniyet sonrasına yönelik hedeflerinin incelenmesi. V. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Kitabı, TEBAD, İstanbul.
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2 (2) ,336-353.
- Kutlu, L. (2019). Üniversite öğrencilerinin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılma ihtiyaçlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 41-58.
- Kuzu, N., Bayramova, N., Korkmaz, G., Taşdemir, G. (2003). Sağlık yüksekokulu hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin eğitimlerine ve geleceklerine ilişkin düşünceleri. I. Uluslararası ve V. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı. Özlem Grafik Matbaacılık, İstanbul.
- Miller, K.E., Melnick, M.J., Barnes, G.M., Farrell, M.P., ve Sabo, D. (2005). Untangling the links among athletic involvement, gender, race, and adolescent academic outcomes. *Sociology of Sport Journal*, 22(2), 178-193.
- Öksüz, E. ve Özmaden, M. (2016). Yükseköğrenim kredi ve yurtlar kurumu ve özel yurtlarda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme sorunları üzerine bir araştırma makalesi; Balıkesir ili örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (1), 71-79.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 126-131.

- Özgül, K., Özcan, A., Muz, G., Turaç, N. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin araştırma ve gelişmelere karşı farkındalık tutumları ve eleştirel düşünme becerileri. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 11:109-119.
- Öztürk, N. ve Ulusoy, H. (2008) Lisans ve yüksek lisans hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 15-25.
- Sarıer, Y. (2016) Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y.R., Şahin, F.N. (2011) Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(3),429-452.
- Ünsal A, Karakurt P, Tanrıverdi D. (2014) Farklı okullarda eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin araştırmaya, gelişmelere farkındalığı ve tutumunun belirlenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 87-93.
- Voltan, N. (1980). Rathus atılganlık envanteri geçerlik, güvenirlik çalışması. *Psikoloji Dergisi*, 3 (10), 23-25.
- Yangın, H. B., ve Kırca, N. (2013). Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Gümüşhüme Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 78-94.
- Lapa, T. Y., ve Ardahan, F. (2009). Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve değerlendirme biçimleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (4), 132-144.
- Yılmaz, D., İflazoğlu, B., ve Yılmaz, D. U. (2020). İntörn hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3 (1), 27-35.